Ч. 114. (9.674) Львів, пятниця 24 мая (11. ст ст.) 1918. Рік XXXIX.

ДІЛО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 26.725.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Число телефону 865.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
в Австро-Угорщині:
місячно . . . . 5·— К.
чвертьрічно . . . 15·— „
піврічно . . . . 28·— „
цілорічно . . . . 56·— „
у Львові (без достави):
місячно . . . . 4·— К.
чвертьрічно . . . 12·— „
піврічно . . . . 22·— „
цілорічно . . . . 44·— „
в Німеччині:
піврічно . . . . 28·— М.
цілорічно . . . . 56·— „
За зміну адреси платить ся 50 с.

Ціна оголошень:
Рядок петитовий, розширений або 3 мм. висок. 60 с., з окреслене 1 К., з окреслених 1·50, з рядом більшій части ширш або по кілька разів 2 К. Наверху 2 К. Цінник такого другого розміщ. Нікрологи по кубику і шерсть кубічних. Весільні оголошення по високій ціні. Окремі примірники коштують у Львові 10 с. на провінції 20 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло". Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Не обіцянок, а діл!

Перед переговорами між правительством і УПР.

Львів, 23. мая 1918.

Австрія переживає знов важку внутрішну кризу. Переговори, які мали би довести до запевнення парляментарної більшости і тим самим до скликаня парляменту, властиво ще навіть на добре не розпочали ся. Вигляди на успіх тих переговорів як найгірші. Правительство може числити тільки на німецькі міщанські партії — і то тільки під умовою, що воно не зразить їх собі якимись уступками для Чехів і південних Славян. Чехи і південні Славяни стоять в різкій опозиції, до якої по найновійшим відомостям мали би прилучити ся також Італійці. Більшість могло би осягнути правительство тільки тоді, коли-б до неї побіч німецьких міщанських партій приступили Поляки і Українці. Тільки як се зробити?

Польські домаганя, яких сповненєм можна приєднати Поляків до більшости, врізують ся в живе мясо українського національного організму: влучене земель української держави по Буг, а по змозі й далі на схід до польської держави; запевнене, що Галичина не буде поділена, значить, що австрійські Українці остануть на далі під польським панованєм; австро-польське полагоджене польської справи, отже утворене великої польської держави, до якої належали би західні українські области, які тепер належать до української держави й до Австрії. Така польська ціна за приступлене до більшости. Коли-б Поляки дістали ту ціну, тоді Українці не тільки не могли б належати до більшости, тільки мусіли би собі сказати, що Австрія дає польській навалі на українські землі свою державну силу.

А сповнити домаганя Українців: що до західної границі України стояти на становищи берестейського трактату, а що до будучности австрійських Українців утворити з українських земель Австрії окремий організм в Австрії,—се значить зробити з Поляків непримиримих ворогів Австрії.

Д-р Зайдлер мав сказати, що він сподіває ся довести між Поляками і Українцями до порозуміня. Як він се зробить, не знаємо. В кождім разі думаємо, що словами, обіцянками наша парляментарна репрезентація не вдоволить ся. Що значать слова, обіцянки д-ра Зайдлера, се вона вже знає. З умови, яку вона з ним заключила минулого року, доси ані одна точка не сповнена, хоч ся умова не містила нічого понад те, що українському народови в Галичині на основі теперішного державно-правного ладу вже давно належало ся.

По заключеню мира з Україною австрійські Українці сподівали ся, що тепер настане рішучий зворот в австрійській політиці супроти українського народу також в Галичині. Тимчасом дальші події показали, що Австрія не сповняє навіть міжнародно-правних зобовязань супроти української держави. Холмщину трактує як далі приналежну до Польщі, Бесарабію віддає Румунії, що до київського перевороту солідаризує ся з Німеччиною. Про сповнене зобовязань, взятих на себе що-до австрійських Українців, тим більше ані не думає.

Тепер знов говорить ся про австро-польську програму, отже про включене Східної Галичини до Польщі.

Просто трудно собі уявити, як могли би серед таких відносин Українці побіч Поляків засісти в більшости. Коли д-р Зайдлер зможе відвести Поляків від їх анексійних змагань супроти українського народу, приймемо се з вдоволенєм до відомости. Але щоби українські посли повірили ще раз голословним обіцянкам, се виключене.

Наша репрезентація не може на далі давати внутрішного і заграничного кредиту правительству, яке супроти української держави поступає в суперечи заключеному з нею договорови, а свої українські области призначує на будову польської держави.

Дайте нам Українську Народню Републику!

Львів, 23 мая 1918.

Одеське „Вільне Життя" з 18. с. м. містить отсю передовицю:

Не „Українська Народня Република" а „Українська Держава" теперішна офіціяльна назва України по приказу нового міністерства. Переворот в Київі повалив не тільки Ц. Раду і її міністерство, але й в корені змінив державний устрій України і поставив його під знак запитання. Бо що виявляє тепер в себе українська держава, ми ще не знаємо.

Коли гетьманат має бути інституцією президента України на старий козацький лад, то зміна назви „Українська Народня Република" на нову була цілком непотрібною. Коли ж він є тільки переходовим для якоїсь иншої державної конструкції, тоді належалоб зі сторони офіціяльних кругів розпорядженя про зміну устрою близше пояснити.

Революційний рух на Україні мав характер не тільки соціяльний, як це було в Великоросії, але й національний. Правда світогляд національний перейшов у нас дорогу зміни поглядів від культурно національної автономії в межах російської републики аж до самостійности. Четвертий універсал проголосив Україну „Народньою Републикою" і воля Ц. Ради, як дійсного представника українського громадянства, знайшла собі прихильне признаня цілого народу. З „Народньою Републикою", як такою, заключили центральні держави мир і тим самим признали такий державний устрій України.

Ідея републиканської України завше жила серед народу, і знайшла собі може чи не найкращий вислів в програмі Кирило-Методіївського братства.

Вона майже цілком несвідомо, може через дідичність, жила у нас, як відгомін давньої козацької републики і всі ми, коли і мріяли про незалежну Україну, то мали на думці тільки републиканський її устрій. Иншого ні історія політичної боротьби послідних часів, ні література не знає. І четвертий універсал був якраз викладником тої народньої волі, того задушевного бажаня, яке жило у нас протягом цілих століть. Україна „без холопа і без пана" се той девіз, який почали ми здійснювати.

Так одним почерком пера перечеркнено все, повалено ту мрію, яка жевріла у наших серцях. Повалено її може цілком не задумуючись, яку велику кривду зроблено народови. Републиканська ідея, се не була фікція, не якась там утопія чи химера, і знищення її тим більш болюче мусимо відчути.

Правда не можемо ми ще судити з факту переміни назви про факт переміни державного устрою, маючи для того дуже мало відповідного матеріялу, однак обовязком нашим є звернути увагу на се кому слід і з цілим українським народом сказати: „Дайте нам Українську Народню Републику".

Не річ в особах, що стоять на чолі републики, не в назві президента, а в тій неумолимій жорстокості, коли народ дивлячись на назву: „Українська Держава" стоїть перед маревом реакційної будуччини.

Покінчене війни між Росією і Україною.

Російська офіціяльна заява.

Відень, 23. мая 1918.

Орган російського правительства совітів „Ізвєстія" — як доносить польська пресова Агенція — оголошує в окремім виданю таку заяву російського начального вожда: По бажаню совітів на Україні і в Донській републиці війна через два місяці воєнні операції проти німецько-української інвазії. Під сю хвилю уступили наші війска за границю України, визначену третім універсалом, і російське правительство совітів, відповідно до постанов берестейського договору, їх розоружило. Тепер, коли воєнні операції покінчені, заявляю, що я вложив свій уряд як генераліссімус війск південних републик.

До сеї заяви додають Ленін і Троцький отсі вказівки: Ще не розоружені відділи армії південних републик, яка має бути розвязана, належить при переступленю границі російської совітської републики розвязати. Німецькі і українські відділи належить повідомити через парляментарів про розвязане і предложити їм застановлене воєнних операцій і визначене демаркаційної лінії.

Кому завдячує Румунія Бесарабію?

Всередним державам.

Букарешт 19. мая 1918.

При обіді, який дав в Яссах комендант першої румунської армії ген. Григореску в честь президента міністрів Маргільомана, запевняв перший, що в румунській армії панує переконане, що Маргільоман одержав найлучший мир, який тільки було можна мати серед даних обставин. Се є одним з найбільших дипльоматичних успіхів, та оправдує надію, що Маргільоман поведе край доброю дорогою.

У відповіди сказав президент міністрів на се, що армія неприготовано вступила до боротьби на довгім до абсурду фронті на 400 кільометрів. Та вона сповнила свій обовязок. Вказуючи на набуте Бесарабії, підніс Маргільоман, що сей край позискано не в Кишеневі, тільки на мирових переговорах в Букарешті. Вкінци запевняв Маргільоман присутних, що без підпертя Австро-Угорщини і Німеччини Румунія не збогатилась би о три міліони людий і 45.000 квадратових кільометрів.

Фінляндія монархією?

Берлін, 22 мая 1918.

„Lokalanzeiger" доносить з Гельсінгфорсу через Копенгаген, що перенесене найвисшої державної власти в Фінляндії на президента фінської державної Ради, належить вважати вступник кроком до заведеня монархії в Фінляндії.

В імени Його Величества Цісаря! Ц. к. Суд краєвий карний як Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок ц. к. Прокураторії Державної, що кшіст артикулу, уміщеного в часописі „Діло" число 96. з дня 14. цвітня 1918 в артикулі під татулом: 1) „Земельна справа в українській державі" від слів „коли говорять ся" до слів „тей від занятаня", також від слів „хоч воно обяснено" до слів „сердечним людем торгуєте". 2) „Що виробляють польські лепіони на Україні" від слів „некеж-ж в той час" до слів „на се все крім пальці" містить в собі знамена ad 1) провини в §. 305. к. к., ad 2) провини в §. 302. к. к., уміни доконану в дня 26. цвітня 1918 конфіскату за оправдану і наряду знищене цілого накладу і видав по думці §. 493. к. к. заказ дальшого розширюваня того друкованого письма. Львів, дня 18. цвітня 1918. Рибіцкі.

Чеські посли у Вайдлера.

ВІДЕНЬ (ТВК). Посли Станек і Томасек прибули вчера до президента міністрів д-ра Вайдлера і іменем чеського союза жалували ся з приводу поліційних зарядженъ виданих підчас праських обходів, в першій мірі з приводу завішеня „Narodn-ix List-ів", при чім вказали на деякі події, які вимагають вияснень. Президент міністрів відповів, що поінформує ся що до останних точок, зазначив одначе, що відкликане виданих зарядженъ виключене. Що до висказаних бажань в справі амнестії Праги сказав премієр, що по можности вчинено вже відповідні кроки.

Чехи, Поляки, південні Славяни і Італійці — один фронт?

Відень, 22. мая 1918.

З Праги доносять до „Neues Wiener Tagblatt": Провідник чеського союза пос. Станек висказав ся, що останні наради в Празі спричинять утворене одного фронту усіх славянських партій враз з Італійцями. Поляки і Італійці відбувати-муть конференції з Чехами в актуальних справах і що до будучих випадків. Посол Станек заявив далі, що запали також позитивні узвали, яких одначе з легко зрозумілих причин не можна оголошувати.

З політичних заяв гетьмана.

„Повна правда". — Україна і Німеччина.

Львів 23. мая 1918.

Кореспондент „Berliner Zeit am Mittag" доносить з Київа:

При вечері, в якій брав участь також кореспондент, заявив гетьман Скоропадський:

„Зовсім поважно і урядово, в присутности президента міністрів і управителя міністерства заграничних справ, запрошую через ваш дневник німецьких соціяльних демократів, щоби ви слали своїх трьох членів на Україну, які безпосередно вглянули би в справи України і оголосили відтак **повну правду**".

Чи ті делегати мали би також нагоду вислухати голосу делегатів селянського з'їзду, розігнаного гетьманським правительством, — кореспондент не каже.

Про відносини між Україною й Німеччиною гетьман, зазначивши, що не було чоловіка, який сумнівав ся би в чесність і щирість його слів, сказав: „Тісна злука України з Німеччиною лежить у власнім інтересі молодої держави. Доля України звязана з долею середної Европи. Україна повинна і мусить стати сильною".

На Підляшу.

Львів, 23. мая 1918.

Перед кількома днями подали ми з „Нової Ради" статю про те, що діять ся на Холмщині під австрійською окупацією. Щоби наші читачі мали повний образ сучасного стану українських територій, окупованих центральними державами, подаємо тепер з київського „Відродженя" опис того, що діять ся в німецькій окупації—на Підляшу.

У „Відродженю" читаємо:

Наш співробітник мав розмову з делегатом на Всеукраїнський учительський з'їзд Спілок од Підляша д. Голодом. Д. Голод зазначив, що до великої війни була повна національна несвідомість українського населення Підляша. З літа 1917 р. на Підляшів з'явились українські полонені, котрі стали закладати школи українські, вести агітацію на національному грунті. Можна зазначити, що од Українців-полонених населення (в масі) вперше почуло, що таке Україна і хто такі Українці. За час своєї роботи школами та інформаціями вони значно підняли національну свідомість населення. Полоненими була заснована на Підляші Шкільна Рада, котра керувала українськими школами. При Шкільній Раді істнувала Українська Громада, котра видавала тижневик „Рідне Слово". Часопись має вплив серед населення. Богато селян виписує „Рідне Слово". При Громаді є книгозбірня. Німці правильно відносять ся до Українців і не перешкоджають роботі українським учителям. Можу зазначити, що в частині Підляша, окупованій Німцями, Німці більш прихильно відносять ся до Українців, ніж до Поляків. Репресій з боку Німців нема. Що до відношення Поляків до Українців і української справи — цілком вороже, чисто-густо буває, що вони провокують перед Німцями українську справу ріжними неправдивими наклепами. Як не не сумно, а приходить ся зазначити, що ця провокація иноді добуває своєї мети. На Підляшу є богато Українців-католиків. Приходить ся зазначити, що останні „Поляки", з'агітовані польськими ксьондзами, також ворожо ставлять ся до української національної справи. Агітація з боку ксьондзів та фабрикація з Українців-Поляків ведеть ся уперто всіми особами. Польські ксьондзи забороняють вживати католикам Українцям рідну мову в своїй семі і т. инш. Велику допомогу дають ксьондзам школи польські, котрі засновані навіть в тих селах, де є 2—3 Поляки, або і зовсім їх нема. Темне населення, залякане пеклом, пішло за польськими ксьондзами і поперевертало ся з Українців в Поляків. Що торкаєть ся православних панотців, то приходить ся зазначити, що вони інертно відносились до національних справ. Вони були зрусифіковані і провадили, правда, не досить уперто, русифікацийну політику. До 23. квітня на Підляші не було православного духовенства. В цей час налічуєть ся на Підляшу чоловік 5-пан-отців православних. На Підляше приїхало в квітні місяці кілька панотців Галичан-уніятів—свідомих Українців. Поки що робити їх в краї неповітно. Уніятські священики погодились на одному з спільних засідань і вирішили працювати в контакті з православними священиками на грунті національному. Для Підляша,—зазначає д. Голод,—потрібно в цей час як можна більше ідейних українських робітників—учителів, священиків. Праця досить серьозна і важка. Потрібні робітники-Українці, котрі знайомі з становищем Підляша до війни і з відношенням до Поляків Українців, а особливо польських ксьондзів. Треба польській культурній праці протиставити українську культурну працю. Культурним робітникам Українцям прийдеть ся обережно відноситись майже до кожної людини в справах релігійних та національних. Поляки посилають на Підляше своїх культурних робітників, теж зробити потрібно і Українцям. Поле для культурної праці широке, потрібні і робітники, потрібні вони негайно. Щоб підтримати цей куточок України,—не треба шкодувати коштів на утримання ріжних культурних інституцій, бо тепер там таке становище селянства, що воно само не зможе допомогти цій справі.

Відновлене швайцарсько-німецького торговельного договору.

Гроза господарської війни коаліції проти Швайцарії. — Переговори між Німеччиною і Швайцарією про доставу вугля і французькі домагання. — Приняте французьких умов.

Львів, 23. мая 1918.

Заграничні дневники з послідних днів звістили, що між державами антанти і Швайцарії зростає дипльоматичне напружене та що Франція — носить ся з наміром почати господарську війну проти швайцарської републики. Спір між обома сторонами пішов з того, що Франція невдоволена була проектом торговельного договору про доставу вугля, заключеним між Швайцарією і Німеччиною.

У вступних торговельних переговорах предложила Німеччина Швайцарії місячну доставу 160.000 тон вугля по ціні 180 франків від тони, домагаючи ся одночасно, щоб німецькі урядові органи виконували контролю над способом ужитя доставленого вугля. На основі давнійшого договору Німеччина обовязала ся доставляти Швайцарії місячно 75.000 тон вугля за уживане електричної струї, витворюваної водними силами Швайцарії. Щоб Швайцарія не була приневолена прочих 85.000 тон спроваджувати з Німеччини за грошеву готівку, французьке правительство предложило швайцарському французьку доставу вугля, якої місячний контингент має виносити 85.000 тон.

В хвилі, коли Франція виступила із згаданим предложенєм, швайцарсько-німецькі переговори були близькі покінченя. Німецькі відпоручники наставали на тім, щоб швайцарське правительство відкинуло французьку оферту, та коли воно її остаточно приняло, домагались, дальше допущеня німецької контролі над способом ужитя вугля, доставленого Німеччиною. Ся контроля мала бути умовна, а саме стала би допустимою тоді, коли би Франція не доставила повного обіцяного контингенту. (Німецьке правительство обстоювало домагане контролі тому, що богато швайцарських підприємств, вуживаючих вуголь, працює на замовленя антанти.) На таку постанову не згодилось французьке правительство і жадало, щоб у швайцарсько-німецькім торговельнім договорі не було ніякої згадки про французьку доставу і умовну контролю. На случай відкиненя того домаганя Франція загрозила виданем мір, які примінені супроти Швайцарії, своїми наслідками доторкали би Німеччини. Німецька преса заговорила про грозу економічної війни держав коаліції з Швайцарією.

Щоб справу полагодити мирним шляхом виїхала на днях швайцарська делеґація до Парижа. Після конференції з Клемансо і іншими інтересованими міністрами приняли швайцарські відпоручники всі французькі домаганя і відповідно до того заключило швайцарське правительство торговельний договір з Німеччиною.

Бої на італійськім фронті

ВІДЕНЬ, 22. мая. (Тзб.) Урядово:

На італійськім гірськім фронті скріплена боєва діяльність. В ночи на 21. с. м. вдерли ся дві ворожі компанії до наших становищ на північний захід від Коль дель Россо. В протиступі їх серед великих втрат відперто.

На Заході

БЕРЛІН, 22. мая. (Волф.) Урядово:

В области гори Кеммель триває далі оживлена огнева діяльність. На північ від села Кеммель і на південь від Locre зломано вечером сильні частинні наступи неприятеля. По обох боках Lys і над каналом La Bassee наша область на задах була знов в сильнім огни. Також між Arras і Albert ворожа артилерія була вечером дуже діяльна. Між Соммою і Оазою боєва діяльність тільки переходово віджила.

Одна з наших боєвих ескадр знищила в ночи з 20. на 21. с. м. широкі французькі магазини амуніції коло Bitrge.

Загальні збори

Краєвого Товариства Господарського „Сільський Господар" у Львові

відбудуть ся в дни 18. (н. ст.) червня 1918 р. с. год. 9 рано в великій салі Музичного Товариства ім. Лисенка при вул. М. Шашкевича ч. 5 зі слідуючим порядком:

1. Відкрите зборів президентом Товариства.
2. Відчитане протоколу послідних Загальних Зборів.
3. Звіт з діяльности Товариства за час від 1. січня 1914 до 15. червня 1918.
4. Звіт касовий Товариства за повисший час і звіт контрольної Комісії.
5. Дискусія над предложенями звітами.
6. Абсолюторія уступаючої Головної Ради.
7. Вибір президента Товариства на час 1918 до 1921.
8. Вибір 12 членів Головної Ради і 6 їх заступників.
9. Вибір контрольної Комісії 1918/19.
10. Внесеня Головної Ради і прочі точки § 24 статута Товариства.

Перед зборами о год. 8. рано відправить ся в архикатедральнім храмі св. Юра поминальне Богослужене за покійних членів Товариства.

Після § 20 статута прислугує право голосованя на загальних зборах:

а) Голові Товариства, членам Головної Ради, головам філіяльних Рад, взглядно на случай їх перешкоди заступникам, відпоручникам філіяльних загальних зборів, взглядно їх заступникам;

б) почесним членам;

в) членам кооптованим по мисли § 25, ступ 4. уставу Тов.

Особи управнені до голосованя не можуть виконувати сего права через повновласників.

Прочі всі члени Товариства можуть брати участь в загальних зборах Товариства і можуть забирати слово, не мають одначе права голосованя.

За Головну Раду Краєвого Товариства господарського „Сільський Господар" у Львові.

Іван Кивелюк, проводник. — Т. Войнаровський, віцепрезидент.

НОВИНКИ.

Львів, 23. мая. 1918.

— **Польщене східно галицьких почт.** Галицька дирекція почт і телеграфів зовсім не спішить ся з реактивованєм почтових урядів в Східній Галичині. Коли-ж де наступає реактивоване, то воно відбуваєть ся таким способом: Найперше „підготовляєть ся грунт", потім приїздить до дирекції „місцева польська депутація", яка просить, щоби до реактивованого почтового уряду прислати „тілько Поляка", „бо таке є бажане місцевого населеня", — ну, а дирекція, послушна очевидне „голосови народу", висилає урядника Поляка. Проти такої практики треба нашим послам запротестовати з центральних властий, а наші організації нехай висилають до

державні депутації, які представили би їй дійсну волю народу.

— **Що діється з послом Геллером?** Вчера поладили ми за польською пресою вістку про самовбийство члена польського Кола посла Геллера, полковника польських легіонів, який наслідком подій безпосередно по заключеню мира з Україною опинив ся з своєю „зелізною бригадою" аж під Канегом, де її, як відомо, розоружили Німці. Німецькі польські дневники розносять вістку, що посол Геллер не поповнив самовбийства, тільки має знаходити ся в Москві, додаючи застережене, що обі неголоски вимагають провіреня.

— **Німецькі леґітимації на укр самоходах.** В Києві видала німецька команда приказ, що всі самоходи без огляду на се, чи вони належать до українських урядів чи до приватних осіб мусять мати німецькі леґітимації. На переді і зазі мусить кожде авто мати німецьку відзнаку. Як що сього не будеть ся придержувати, то наражать ся на секвестрацію самохода. Коли на приказ або заклик самохід не стане, відпаде сбстрілом. — Отже й самохід гетьмана Скоропадського мусить мати німецьку леґітимацію.

— **Від'їзд ґр. Форґача до Києва.** Амбасадор гр. Форгач від'їхав дня 19. с. м. з Відня до Києва.

— **На лїсту адвокатів** з осідком у Львові вписаний д-р Стефан Витвицький.

— **Чи можливе?** Пишуть нам з Заліщиччини: Одинокє наше парцелянійне товариство „Земля", що за шіль поклало було собі віддавати українську землю тільки в українські руки, — продає тепер Золоте Іване, повіта Заліщицького, ворогам. Зібрані 19. с. м. в Заліщиках найвизначнійші люди повіта як найрішучійше протестують проти сього. Просимо о ратунок.

— **Новітна школа.** Одержуємо отсе письмо: В справі заснованя модерної взірцевої школи, яку вести має п. Софія Олеськівна, відбудуть ся 2. 24. с. м. (в пятницю) о 6. год. наради в комнатах „Бесіди". До акції приступає львівська Філія Українського Краєвого Товариства охорони дітий. Просить ся педагогів, представників наших культурних і просвітних інституцій та всіх, що сочувають тому ділу, щоби прибули на згадані наради. — Комітет основателів.

— **Український ц. і к. курат без фелона.** З Фридку на Шлеску пишуть нам: Український курат, приділений до стріл. пол. ч. 22. в Фридку не має фелона. Щоби відправити богослужіня для війска гр. кат. обряду, мусить собі позичити фелон аж від православного курата, якому вистаралась його військова духовна власть. Український гр. кат. курат підлягає фельдсуперерови — Полякови о. Гривецькому, якого приязність і дбалість про гр. кат. обряд знана гр. куратам. Щож на се скажуть наші Преосв. Ординарияти? Книжочок до моленя і лектур для жовнірів Українців нема. А чому? За нами жовнірам чи куратам у висших властий військових чи в міністерстві нема кому вставити ся, бо о. Гривецький і обрядом і народністю зі всею є нам чужий. Щож мають Українці спільного з о. Гривецьким, який їх всюди репрезентує? Колиж прийде вже той суперіор гр. кат. обряду, або принайменше звичайний курат, що з властию суперіора, як мають привіром православні, протестанти тай инші віроісповідання, який подбав би про долю, так куратів, як і жовнірів українських? Хтось повинен би так сю справою якнайи занятись, бо вона дуже конечна. Українських куратів буде до 150, а наші жовніри — нема фронту деб їх не було. Тяжка справа важна.

— **Величава маніфестація цілого повіту в пам'ять знесеня ґвардиї** відбула ся 19. с. м. в Заліщиках. З околичних сіл зібралось священство зі своїм народом з процесіями в парохіяльній церкві, де о год. 1/2 12 4 священиків стало до благодарної літургії, а дівочий хор виконав ся знаменито зі своєї задачі. По літургії молитви за Україну відчитано великгласно на молебнях і відспівано всім народом „Боже Великий, Єдиний". По сім коло церкви виголосив пружкорічно о. парох проповідь на сервіз пастирську, ґрунтовану історичними фактами. По проповіди двигнув ся процесійний похід головними вулицями міста, а в призначених місцях відправлено ектенії на часі і ними „Боже Великий, Єдиний". Вернувши назад в церков, ще благодарственні ектенія, прощане і многолітство нашому українському народови. О годині 4. з полудня закінчилось торжество, а нарід вертав наповнений на дусі домів і довго буде толкувати, що він віднів; а що повеселений, то хиба через надмірну смирність і улеглість деда тому будь вайді. А коли побачив таку силу народу 10—15.000, сказав голосно: ми не дамось, не більше тут! Таких маніфестацій більше, а всякий буде мати респект.

— **Школа ім. Б. Грінченка у Львові** устроює в неділю 26. с. м. о год. 6 вечер в салі ім. Лисенка **великий концерт в честь Т. Шевченка** при ласкавій співучасти орхестри зелізничників. В програму війде: 1) „Молитва" хор дітий. 2) Промова. 3) „Стоїть явір" хор дітий. 4) Шевченко „Думи мої". 5) „Мороз-воєвода" хор дітий. 6) Білянівський-Шевченко „Садок вишневий" сольо сопранове. 7) „Поставали коваченьки" хор. Другу часть програми творить: „Сон на могилі", сценічний образ, укладу М. Підгірянки. Крім шістьох дієвих осіб входять хори робітників, козаків. Річ діється на галицькій Україні. — Вступ за добровільними датками. Старшина та управа школи сподіють ся, що сим разом саля Лисенка поважеть ся за тісна, щоб змістити в собі всіх, що люблять українську музу в слові та співі.

— **Доля Корнілова.** Німецький жовнір, який вернув з російського полону пише в „Vossische Zig.", що генерала Корнілова розстріляли большевики під Ново-Черкаском ще 26. лютого рано.

— **Ліцитація військових коний.** „Сільський Господар" доносить: Ліцитації військових вибракованих коний, здібних до рільничих робіт відбудуть ся ще в місяци червни: в Рогатині 25 (кінська торговиця), у Львові 26 (касарня трену вул. Бальонова ч. 7), в Станиславові 27 (кінська торговиця), в Коломиї 28 (стациця жередів), в Чернівцях 29 (кінська торговиця). До ліцитації можуть ставати лишень рільники, які потребують коний до ужитку у власнім господарстві. Виключені є ґендярі і посередники. Право стати до ліцитації набуває ся на основі леґітимації, яку видають рільникам їх староства (після приналежности) згл. ц. і к. рільничі експозитури.

Новий похід централь на вищене рільного господарства.

З рільничих кругів пишуть нам:

Проєкт нового управильненя обороту сіном і соломою, зладжений Централею паш у Відни, остаючою в тіснім контакті з ц. к. Урядом виживленя у Відни, а посередно з президією Ради міністрів, є для австрійського рільництва й для рільничої кооперативи, тонлених протяжною війною, новим тяжким ударом. Поминувши тенденції сильного централізованя обороту сухою пашею і повної зависимости краєвих Централь паші від відпоручників міністерства війни, плянована система вибираня паші від продуцентів являєть ся підриванем основ годівельної господарки, здержуванем поширюваня управи конюшини і взагалі мотильковатих ростин та підриванем основ розвою торговлї господарських спілок.

Сподіємо ся, що головні корпорації рільничі всіх коронних країв піднімуть свій голос в обороні рільничих інтересів, загрожених новим проєктом о обороті сухою пашею.

На сім місци бажаємо звернути увагу українських рільничих кругів на нову грозу, яка ви сить в першій мірі над знищеним війною рільництвом нашої країни.

Після проєкту ц. к. Уряду виживленя покрите власного запотребованя паші дорогою самовоосмотреня стоїть на послідним місци. В першій мірі має бути покрите запотребоване армії і державних заведень годівлї коний та запотребоване приватних господарств, які не продукують паші (підприємств фабричних і гірничих). Система така спадає цілим тягаром на продуцентів паші, які одночасно ведуть годівельне господарство, бо відбирає їм всяку спромогу усталити який-небудь плян організації держаня годівельної і ужиткової худоби.

Обовязок віддачі паші через продуцентів на річ держави є дивний. Продуценти, які при списі худоби в дни 31. жовтня 1917 р. подали свій стан посіданя худоби, обовязані є за кожду зголошену штуку рогатої худоби, коня, осла і мула (без огляду на вік) віддати на річ держави 3 метричних сотнарів сіна, а за кожду штуку зголошеної кози 1 метричний сотнар сіна. Продуценти, які до вищого спису не могли зголосити ніякої худоби обовязані є видати в хосен держави всі старі запаси і весь тогорічний збір сухої паші.

Постанови сі перенесені на галицькі відносини, се дальше пособлюване депекорації краю, спричиненої війною.

Стан рогатої худоби в селянських господарствах Східної Галичини упав в порівнаню до стану з-перед війни пересічно на половину, а стан коний на 1/9 (одну девяту).

Годівля худоби у Східній Галичині зосереджувала ся в селянських господарствах, бо селянські господарства плекали у себе до війни (після спису худоби з р. 1910) 7/8 стану рогатої худоби і 6/7 стану коний цілої Східної Галичини. Найбільші шкоди в худобі, спричинені війною, понесло отже східне галицьке селянство, тому то при списі худоби з 31. жовтня 1917 р. подавляюча більшість селянських господарств не могла взагалі виказати ніякої худоби.

Коли тепер наше селянство, не шкодячи ніяких коштів, бажало би відносити годівельне своє господарство, то змаганя селян в сім напрямі були би ударемнені, бо селянство наше, не зголосивши при списі ніякої худоби, було би приневолене видати всю суху пашу на річ держави.

При сім тямити належить, що спис худоби з 31. жовтня 1917 р. переведений в стан в 72 галицьких повітах, з того 4 повітові списи не обіймають всіх громад (повіти Підгайці, Радехів, Товмач, Турка), а в 4 повітів (Бучач, Калуш, Коломия, Рогатин), не оповішені до тепер ніякі урядові цифри.

Плянований розпорядок приймає за ключ віддачі паші посіданє худоби, а не узглядняє вовсім ані простору сіножатий, взглядно простору піль, на яких управлені є мотильковці, які їх видатку. Система така обтяжує в першій мірі богатші в худобу господарства, які самі для удержаня своєї худоби потребують більше паші, обтяжує рівнож околиці убогі в сіножати у нас на Поділю повіти Чортків, Борщів, Заліщики, Теребовля, Скалат, Гусятин, а на Покутю Городенка та околиці, в яких сіножати з огляду на брак меліорації дають малий видаток. Тямити належить, що пересічний збір сіна в Галичині виносить 22·2 метричних сотнарів з гектара, а збори в поосиноких околицях колибають ся між 9 метр. сотн. а 60 метр. сотн. з гектара.

В першім случаю загрожене є самовоосмотрене годівельних господарств, в другім случаю вродить ся конечна потреба перекидування паші з околиць обильнійших в пашу в околиці, які задля природних причин мало паші продукують. При нинішних комунікаційних трудностях буде се по найбільшій части не можливе.

Репекорацийна праця головних рільничих корпорацій краю, ведена з рамени Краєвої Централі для господарської відбудови Галичини, започаткована як раз по спису худоби з 31. жовтня 1917., тому-то самовоосмотрене в пашу субвенційної худоби дешільною дорогою самовоосмотреня було би на случай введеня в житє повисшого розпорядку неможливе.

§. 3. проєктованого розпорядку дозволяє на переведенє сінокосів за часть („за копицю"). Постанова ся відповідає галицькому звичаєви і могла би подати змогу господарям, які не посідають власних сіножатий, самовоосмотрити ся дешевою дорогою в пашу, та запевнила би посідачам сіножатий робітників-косарів на час сінозбору. Однак постанови про обовязок віддачі всеї паші через господарів, які не посідають худоби усувають зовсім дешільність §. 3. і квестіонують рівночасно повність сінозбору добровільними робітниками.

Проєктовані ц. к. урядом виживленя ціни за суху пашу мусять принести немалу несподіванку рільничим кругам.

Поминувши се, що при нинішних високих коштах продукції проєктують ся ціни розмірно низькі, ц. к. уряд виживленя в тарифі своїй не робить як дотепер ніяких ріжниць між ціною звичайного сіна і отави, що більше, ціною сіна з мотильковатих ростин, як конюшина еспарцета і т. д. Ріжниця вартости сих родів сіна виринає однак у самім розпорядку, коли каже ся, що при відставі сіна належить господарям, які відставляють конюшину числити 2/3 метр. сотнара конюшини за рівно зртні 1 м. сотнарови звичайного сіна. Як що би ц. к. уряд виживленя держав ся сеї лінії при укладаню цін, мусіли би ціни сіна мотильковатих бути принайменше 33 проц. висші від цін сіна звичайного. Дотеперішна політика цін примінювана центральними властями не може ніяк причинити ся до піднесеня продукції паш.

Переведенє викупна сіна і соломи спочивало дотепер в подавляючій більшости на господарських спілках які були комісіонерами краєвих централь паш. Централі сі мали автономію установляти комісіонерів, а бажаючи угрунтовати селянські кооперативи в торговлї земелоплодами, віддавали звичайно комісіонерства господарським спілкам. Плянований ц. к. урядом для виживленя розпорядок зносить сі автономічні права централь паш і заусловлює номінацію і усуває комісіонерів для викупа сіна і соломи виключно від дениції відпоручника військових властий. Постанова ся є поважною загрозою інтересів рільничої кооперативи, бо військові власти все схиляли ся в сторону заводових купців і відмовляли рільничим кооперативам права першеньства до викупуваня викупна сіна і соломи. З огляду на дешільність дешіненя рільничої кооперативи, яка в Австрії а в окрема в Галичині, є властиво започаткована, не повинно лежати в інтенціях ц. к. уряду виживленя здержувати її розвій.

Зцентралізоване обороту сухою пашею причинить ся до збюрократизованя його, вимагає цілої фалянги контрольних органів, подорожує загальні коштн адміністрації і спиняє скорий оборот пашею, є отже від кождим оглядом господарським недоцільним.

На сім кінчимо замітки до нового проекту про загосподарюванє суходашею.

Як довідуємо ся головні рільничі корпорації в Галичині внесли відповідні протести до компетентних чинників центрального правительства у Відни, виясняючи погубні наслідки плянованих реформ про оборот сухою пашею для галицького рільництва і галицької рільничої кооперативи.

ОДИНОКЕ
УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО АСЕКУРАЦІЙНЕ ВІД ОГНЮ — се
„ДНІСТЕР"
у ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 28.
1 6 0—4

ОПОВІСТКИ.

Пятниця 24. мая 1918.

Неділя: греко-кат.: Моя мч. — римо-кат.: Іванна вд.

Завтра: греко-кат.: Діофанія і Г. — римо-кат.: Урбана в.

| Укр. ювілейний театр повідомляє, що льокаль Т-ва (при ул. Осолінських ч. 10.) отворений є для членів що дня від години 6½ вечір. Проби розпочинають ся о 7 годині. О численні сходини просить ся. 1132.

| Вп. Ізидор Громницький, ц. і к. надпоручник 95. пол. піхоти і Надія Яцкевич, донька ц. к. професора академічної гімназії у Львові Якова Яцкевича, складають місто особних повідомлень про своє вінчанє, яке відбуло ся у Львові 7. мая с. р., сто корон на цїли М. К. Р. 1189 з.

| В кіні Коперник від 21. с. м. „Смертельна бакханалія", надзвичайна драма на 4 великі дії. В головних ролях Елен Ріктер і Кайзер Тіц. Незрівнана гра артистів. — Начувана режисерія — Незвичайні світляні ефекти і „Не цілуй жаргом служниці" в головній ролі безсмертний Макс Лінвер. XXX, 1—1.

| Дирекція школи ім. М. Шашкевича у Львові при вул. Скарбківській ч. 26. подає до відома, що приватні іспити для хлопців і дівчат з четвертої кл. народної школи і з першої класи виділової будуть відбувати ся в часї від 1. до 10. червня 1918 р. — Татальський. 1095 2—3

| Комісарія рільничих експозитур у Львові потребує помічної канцелярійної сили жіночої. Условини принятя: повне знанє мови німецької, української і польської, писанє на машині, надто гарне й чітке письмо. Зголошеня писемні або особисті приймає канцелярія Комісарія Готель французький, III пов., дв. 72, в годинах 9—1 перед і 4—6 по пол. 1037 1—3

| Товариство задаткове в Камарні подає всім інтересованим до відома, що з днем 1. липня 1918 р. платить від всіх вкладок щадничих 3%. Податок рентовий платить Товариство. Дирекція. 1133 з.

| Покутський Союз кредитово-господарський в Коломиї, реєстроване стоваришенє з обмеженою порукою, знижає стопу відсоткову від щадничих вкладок на 2%, почавши від дня 1. липня 1918. Коломия, дня 18. мая 1918. — За Дирекцію: Захар Скварко, Леонтій Кузьма. За Надзираючу Раду: д-р Зиновій Левицький, президент; Лев Дольницький, секретар.

| Дирекція гімназії (I і II кл.) і ліцея українського інститута ім. дівчат в Перемишли оповіщує, що приватні іспити в гімназіяльних клясах і в ліцею можна вдавати між 3. а 8. червня. Вступний іспит до I. кляси відбудеть ся 12. червня о год. 3. пополудни. Звертаєть ся увагу, що учениці з матурою реальної гімназії мають ті самі права, що й клясичної. — Дирекція. 1123

| Взаїмна поміч галицьких і буковинських учителів і учительок в Коломиї. Хозяйні Виділи Окружні „Взаїмної помочи учительської" повітів Покутя як також і сусідних зволять висилати своїх делегатів на зїзд до Коломиї, що відбудеть ся в неділю дня 2. червня 1918 в комнатах учительської семинарії жіночої при ул. Собіського ч. 41 о год. 11 перед полуднем. На порядку нарад: 1) Як належить переевести реорганізацію станового Т-ва „Взаїмної помочи учительської". 2) Справа учительських поборів. Від Окр. Виділу „В. П. У." в Коломиї. — Микола Іванишин голова, Іван Михалевський секретар. 1—1

| Національний Музей у Львові (вул. Мохнацького ч. 42) відчинений для публики у вівторок і пятницю від 2—4 год. по полудни. 515 33—?

Чи кожда Ваша дитина має забезпечену будучність?

Найліпше забезпечите будучність своїх дітий, обезпечуючи ся для кождої дитини на окрему полісу в одинокім українськім Товаристві взаїмних обезпечень на житє і ренти — — — „Карпати" у Львові, вул. Руська ч. 18. XII в 9—?

КОНКУРС.

На посаду урядника-діловодця повітового кредитового стоваришеня „Праця" в Бучачи.

Компетентний предложить докази фахового образованя, відбутої практики, та відношеня до військової служби.

Платня, та услівя стабілізації після умови.

Реченець до 15. червня 1918.

Від Надз. Ради стов. „Праця" в Бучачи.

о. В. Збудовський, предсідатель. О. Сіяк, секретар. 1124

Подяка.

Всім тим, що взяли участь в похоронах найдорожшого мужа, батька, діда б. п. о. Тимотея Кекіша, пароха Дусанова, Впр. о. Деканови, Всч. численному Духовенству, Знакомим, Парохіянам, Сусідам за несенє слів потіхи, поміч, труди. — Велике Спасибіг.

Дусанів, 20. мая 1918.

Клявдія Кекіш, вдова з дітьми і внуками. 1139.

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Гармину і Ярослава Литаковских у Відни просять о адресу І. Вітжєвич, Заліщики, а. Галич. 077 6—7

Товаришу, Мирійку, Стефу і Зенку о надіслане посвідчої адреси на котру беду в якої нарешті відповідь Володимир Пашкевич, 80 п. п. 1099 1—2

Хто з вертаючих з плену з Росії знає що про судьбу Корнила Кушнірука, Fähnrich Lir 35 II. Batr K mp. VI. що мабуть перебуває від р. 1916 у Добровці коло Царицина над Волгою зволять про се повідомити Марусю Прикви, Серет на Буковині. Українські вихорсні часописи просять ся сю оповістку передрукувати 1114

Накладом книгарні МАРІЯНА ГАСКЛЕРА в Станиславові
вийде в маю с. р.
друге перероблене і значно побільшене виданє
СІЧИНСЬКИЙ-ЛЮДКЕВИЧ
„ЩЕ НЕ ВМЕРЛА УКРАЇНА"
патріотичні і народні пісні (двіста пісень).
Часть I. музика — Часть II. укр. текст.
Ціна оправленого примірника з пересилкою 25 корон.
По причині браку паперу і високих коштів, є ограничений наклад на малу скількість примірників. — Замовленя виконую в порядку, в якім вплинати ждуть переказ. — Від нинішнього дня приймає замовленя
КНИГАРНЯ МАРІЯНА ГАСКЛЕРА в Станиславові. 1113 4-10

ОГОЛОШЕНЯ.

НОЖИЦІ спеціяльні до стриженя голів овець і з. ч. по 5 кор. штука — поручає Адам Кастанє на скл. від проданцем окуст — Перфумерія, Львів, Сикстуська 7. 48/5 100—7

Пошукую старшої 40—50-літної вдови, бездітної, для помочи в домашнім хатнім господарстві для укр. родини в селах, місцевість на Мазурі. Бажані умови з дорені корреспонденції під ж. с. К. п. Б. В. Z. 1088 1—2

Сьвіже і чисте молоко найлучшої якости продає по найнизших цінах у своїй молочарни при ул. Вітовського ч. 3. (напротив Бодеки) Метрон, Кавіцку Ратушковий. 1070 6

Українець, відофіцер, 18 літ служби, шукає посади на пашню до літ 70, дискреція взаїмна. Листи і фотографії просу слати під „Петрусь" до Адміністрації „Діла". 1100

Репараційний варотат помічі приймає помічник до заповни. 3 пар кер. кожух і 2 пари напрямлених, і 4-х пар вищевних скарпеток 2 пари напрямлених. — Шрер, Академічна 5 XIII. 3—3

Двох концептових урядників і дві або три панночки обізнані з роботою канцелярійною та пишучі поправно на машині **приймає сейчас** до свого бюра Митрополичий Комітет Ратунковий. — Письмені, а ще радше особисті зголошеня приймають ся в бюрі М. К. Р. при вул. Бляхарській ч. 9. II. — годинах від 9—1 і 4—6, де рівночасно довідатись можна про близші услівя та платню. 1115 1—3

В родині в. Василої Нуровної ч. 42. II. пов. можна набути комплетні українські строї, вишивані блюзки, фартушки, сорочки, гравати і т. п. ріжн. Рівнож виконують всякі справунки на проводіє. 615 4—5

Мама в Ізмаїлівці почта Цебрів, пошукує машиніста заступника до моторa „Діла". Посада до обняття сейчас, услівя після угоди. Листи і свідоцтва на попередну адресу. Першенство мають інваліди. 1073 4—15

ПОЗІР! Хто хоче без учителя вивчити ся на ж. мецьки, най заможить собі сейчас українсько-німецький

САМОУЧОК

укладу О. СОЛТИСА (4-то побільшене видане зі словарем). Ціна К 3·—, з почтовою пересилкою К 3·50. — Вимагане на готівку. Здоровлені і гроші просу приймати на адресу: А. ОКПИШ, Львів, вул. Калинська ч. 4.

Увага, Ось Самоучок уложений після найдовшого досвіду і способу навчання! Важне для учителів і учительок, учителів і учительок, як також учителів і приготовляючих до учительських іспитів. 6708 16

Найновійша збірка новель
МИХАЙЛА ЯЦКОВА
„ДАЛЕКІ ШЛЯХИ"
яка вийшла накладом „Всесвітньої Бібліотеки" і містить 22 нарисів з великого часу, малої 8° з портретом автора і списом його творів (98 сторін друку і коштує з оплатою почтовою 2 кор. 60 сот. (поруч посилка 3 кор.)

Замовляти просимо у Івана Калиновича в Бориславі де можна дістати також твори *Шіллера, Гете, Пушкіна і Арістофана* в українському перекладі. 1090 4—5

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ
в ПЕРЕМИШЛІ,
улиця Косцюшка ч. 3.

Приймає і вкладачує щадничі вкладки щоденно в годинах урядових. Вкладки оопроцентовує на 3½% починаючи вже від слідуючого дня по дню вложеня аж до послідного дня перед днем відобраня.

ВКЛАДКИ в „Руській Щадниці" можна вносити особисто в касі товариства, почтовими переказами, грошевими листами, чеками почтової Щадниці, які Дирекція Щадниці на жадане безплатно достарчає, і в філіях банку австро-угорського на рахунок „Руської Щадниці".

Уділ позичок: зі підпечатних цінних паперів рівними амортизаційними ратами на протяг від 10—45 після вибору позичкодавця; б) на заставу ефектів, і на особисту поруку. Справа позичок полагоджує ся можливо скоро.

Посередничать у видаванню позичок з Галицкою Взаїмною Кредитовою в Кракові.

Всяких інформацій і других услуг хлопчуть „Руської Щадниці" вул. Косцюшка Народовий Дім, І. пов. щоденно безкоштовно в годинах урядових від 9—1 год. крім неділь і українських свят.

Після § 14. устави „Руської Щадниці", затвердженого через д. с. міністерство внутрішних справ вкладки в товаристві „Руська Щадниця" в Перемишли вільні ся від всякої пуцінчини, фундацийних і т. д. капіталів, маючи „Руська Щадниця" пупілярну обовязку. III. 182—?

Відповідає за редакцію Д-р ВАСИЛЬ ПАЛЕНКО. З друкарні „Діла" Львів, Ринок ч. 10.